

Profile ekonomiczne gospodarstw rolnych (IERiGŻ-PIB)

Autor opracowania:
Kamila Tomaszewska
Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej
– Państwowy Instytut Badawczy

Celem opracowania pt. „Profile ekonomiczne gospodarstw rolnych” była identyfikacja i charakterystyka profili ekonomicznych gospodarstw rolnych w województwie mazowieckim. Na potrzeby opracowania przyjęto definicję profilu ekonomicznego gospodarstw określanego jako jednolitą strukturę produkcyjno-ekonomiczną (zbiór gospodarstw) posiadającą zdolność do rozwoju i charakteryzowaną przez czynniki produkcyjno-ekonomiczne. Do badania empirycznego przedstawionego w opracowaniu wykorzystano dane z 489 towarowych gospodarstw rolnych osób fizycznych prowadzących rachunkowość rolną w ramach Polskiego FADN w latach 2009-2019 w województwie mazowieckim. Scharakteryzowane zostały profile ekonomiczne, rozumiane jako jednorodne grupy gospodarstw rolnych wyznaczone przez typ produkcyjny i wielkość ekonomiczną, które w badanych latach (2009, 2012, 2016, 2019) tworzyły grupy reprezentowane przez co najmniej 15 gospodarstw rolnych.

Wyłoniono 11 profili ekonomicznych:

Profil I – uprawy zbożowe i okopowe; do 36 tys. euro SO,

Profil II – pozostałe uprawy polowe; do 36 tys. euro SO,

Profil III – uprawa warzyw i truskawek pod osłonami wysokimi; od 36 tys. do 100 tys. euro SO,

Profil IV – uprawa drzew i krzewów owocowych; do 36 tys. euro SO,

Profil V – krowy mleczne, do 36 tys. euro SO,

Profil VI – krowy mleczne; od 36 tys. do 100 tys. euro SO,

Profil VII – krowy mleczne; powyżej 100 tys. euro SO,

Profil VIII – mieszane roślinne; do 36 tys. euro SO,

Profil IX – mieszane roślinne; od 36 tys. do 100 tys. euro SO,

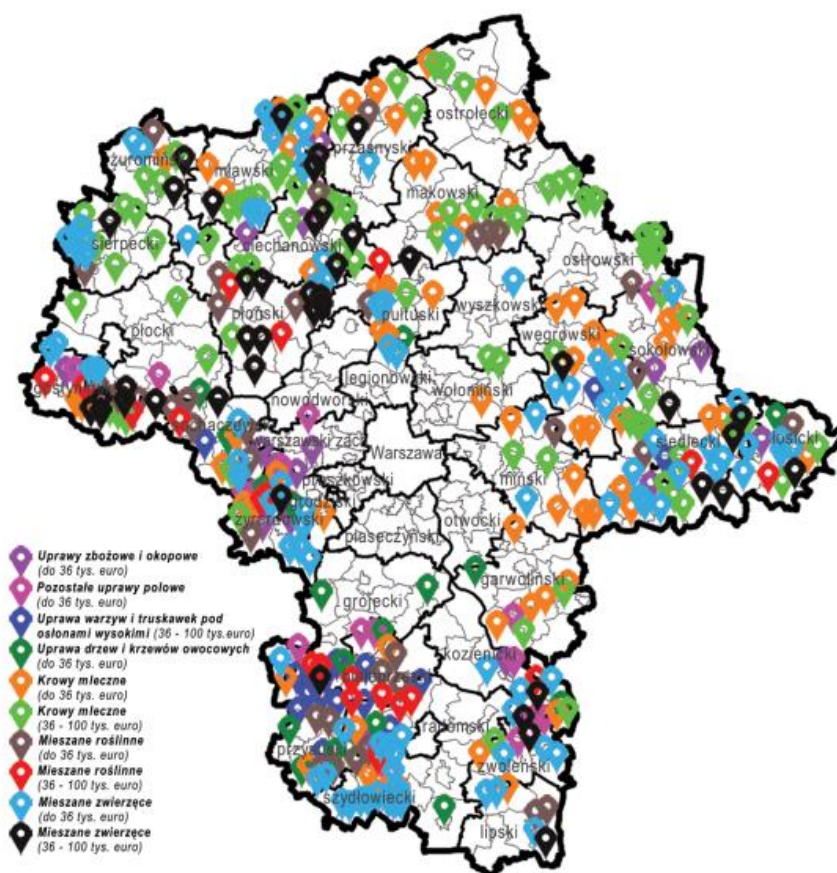
Profil X – mieszane zwierzęce; do 36 tys. euro SO,

Profil XI – mieszane zwierzęce; od 36 tys. do 100 tys. euro SO.

Analizy wykazały, rolnictwo województwa mazowieckiego jest zróżnicowane przestrzennie pod względem występujących profili ekonomicznych. Charakterystyczne dla województwa mazowieckiego profile stanowią 75-85% badanego panelu gospodarstw. W badanym okresie w województwie mazowieckim znajdowały się gospodarstwa (15-25%) reprezentujące inne kierunki produkcyjne o różnej sile ekonomicznej nietworzące jednorodnych profili ekonomicznych. Dużą część gospodarstw to podmioty słabe ekonomicznie do 36 tys. euro SO, które w roku 2019 stanowiły około 70%. Pozostałą grupę gospodarstw stanowiły trzy profile: VI – krowy mleczne; od 36 tys. do 100 tys. euro SO, VII – krowy mleczne; powyżej 100 tys. euro SO oraz IX – mieszane roślinne; od 36 tys. do 100 tys. euro SO. W badanym okresie wzrastał udział profili specjalistycznych. Największym wzrostem charakteryzowały się profile specjalizujące się w chowie krów mlecznych o małej sile ekonomicznej do 36 tys. euro oraz powyżej 100 tys. euro. Przybyło gospodarstw o profilu IV – uprawy drzew i krzewów owocowych do 36 tys. euro. Ubyło niewyspecjalizowanych profili ukierunkowanych na chów zwierząt, niezależnie od ich siły ekonomicznej. Wzrosła liczba gospodarstw reprezentujących mieszane profile roślinne o niewielkiej sile ekonomicznej. Najlepsze warunki do rozwoju osiągają profile ekonomiczne o

wysokich dochodach, wysokiej specjalizacji, położone na obszarach o dobrze rozwiniętych strukturach rynkowych oraz te, których potencjał ekonomiczno-produkcyjny pozwala na odtwarzanie i poszerzanie majątku gospodarstwa. Należy oczekiwać, że sektor rolnictwa utrzyma swoją wiodącą rolę na obszarach, gdzie gospodarstwa będą tworzyły trwale wyspecjalizowane struktury. W strefie oddziaływania aglomeracji warszawskiej wyzwania rozwojowe dotyczące małych gospodarstw rolnych będą związane z drobną produkcją i rozwojem przetwórstwa.

Rycina 1. Rozmieszczenie profili ekonomicznych w województwie mazowieckim w roku 2009 (na podstawie danych FADN)

Rycina 2. Rozmieszczenie profili ekonomicznych w województwie mazowieckim w roku 2019 (na podstawie danych FADN)

